

Methotrexaat (MTX)

Medicatie

Poli Reumatologie

U heeft in overleg met uw arts besloten Methotrexaat te gaan gebruiken. Deze folder geeft informatie over dit geneesmiddel. Heeft u na het lezen nog vragen dan kunt u daarmee altijd bij uw reumatoloog of de reumaconsulent terecht.

Lees ook de bijsluiter van dit medicijn.

Werking

Methotrexaat (ook wel MTX genoemd) is een antireumaticum. MTX onderdrukt het ziekteproces en vermindert daardoor ontstekingsverschijnselen zoals pijn en stijfheid van gewrichten en voorkomt ook beschadiging van de gewrichten.

MTX werkt langzaam. Het kan 8 weken, of soms zelfs langer duren voor het effect merkbaar wordt. Wanneer blijkt dat u goed op MTX reageert, kan dit middel vele jaren worden gebruikt. Soms kan uw arts u adviseren naast MTX andere pijnstillende en ontstekingsremmende middelen te gebruiken.

MTX heeft een meervoudige werking, afhankelijk van de dosering. MTX wordt bij verschillende aandoeningen gebruikt, zoals psoriasis, reumatoïde artritis maar ook bij verschillende vormen van kanker. Het onderdrukt in lage doseringen het afweersysteem en remt de activiteit van niet kwaadaardige ontstekingscellen.

Gebruik

MTX is beschikbaar in tabletvorm van 2,5 of 10 mg, in flacons voor injecties, of in voorgevulde injecties. De tabletten van 10 mg worden op de poli Reumatologie **niet** voorgeschreven.

U gebruikt de MTX tabletten 1 x per week. Deze tabletten neemt u op een vaste dag in volgens voorschrift van de arts. De tabletten neemt u in zijn geheel in.

Wij adviseren u in uw agenda of op de kalender aan te strepen dat u de tabletten heeft ingenomen. Het vergeten van tabletten vermindert de werkzaamheid van MTX. Als u in de loop van de dag dat u MTX slikt, ontdekt

dat u vergeten bent de tablet in te nemen, neem ze dan dezelfde dag of de volgende dag in. Ontdekt u het later in de week, sla dan de tablet/spuit die week over.

De tabletten MTX kunnen worden ingenomen tijdens de maaltijd met een glas water. De tabletten mogen niet met melk worden ingenomen omdat de werking van de tabletten door melk minder wordt.

Wanneer u de MTX-tabletten niet kunt verdragen (maag- of misselijkheid-klachten), is het ook mogelijk MTX toe te dienen per onderhuidse injectie.

Bijwerkingen

Het gebruik van MTX kan een aantal bijwerkingen geven, die meestal snel verdwijnen na het stoppen of aanpassen van de behandeling.

De meest voorkomende bijwerkingen zijn:

- Maag- / darmklachten: een vol gevoel, misselijkheid, diarree.
- Leverfunctiestoornis. Hier merkt u zelf meestal niets van. Uw arts laat daarom uw bloed regelmatig controleren. Minsten 1 x per 3 maanden. Zo nodig wordt de dosis MTX aangepast. Deze stoornis is over het algemeen van voorbijgaande aard.

Minder voorkomende bijwerkingen zijn:

- Ontsteking van het mondslijmvlies / tong.
- Verhoogde kans op infecties door stoornis in de bloedaanmaak.
- Stoornissen in de bloedaanmaak. Dit wordt veroorzaakt door de onderdrukking van de aanmaak van beenmerg.
- Kortademigheid en hoesten.
- Huidafwijkingen, haaruitval.
- Hoofdpijn, duizeligheid.

Als u één of meer van bovenstaande verschijnselen of andere lichamelijke veranderingen krijgt, neem dan contact op met uw arts.

Foliumzuur

Om leverfunctiestoornissen te voorkomen schrijft de arts u foliumzuur voor. Afhankelijk van de afspraken met uw arts, neemt u de foliumzuur 1 x per week in op een vast tijdstip, 24 uur na de laatste inname van de MTX. Let op bij het gebruik van voedingssupplementen waarin foliumzuur zit, dit kan de werkzaamheid negatief beïnvloeden.

Bloedcontrole

Door regelmatig het bloed te onderzoeken kunnen bijwerkingen vroeg worden opgespoord. Houdt u zich daarom goed aan de afspraken voor bloedcontrole, ook bij langdurig gebruik. Laat uw bloed ten minste 1 x per 3 maanden controleren.

Alcohol

Wees voorzichtig met alcohol. Alcohol in combinatie met MTX zorgt voor een verhoogd risico op leverfunctiestoornissen. Het beste kunt u geen alcohol gebruiken.

Antibiotica

Als uw huisarts of een andere specialist het nodig vindt u met antibiotica te behandelen meld dan altijd dat u behandeld wordt met MTX. Bepaalde antibiotica (trimethoprim en co-trimoxazol) kunnen namelijk **niet** in combinatie met MTX worden gegeven.

Ontstekingsremmende pijnstillers

Ontstekingsremmende pijnstillers kunnen de bijwerkingen van MTX versterken, met name wanneer u meer dan 15 mg MTX per week gebruikt. Bij reuma worden deze geneesmiddelen vaak bewust gecombineerd. De ontstekingsremmende pijnstillers zorgen immers dat de klachten op korte termijn worden aangepakt, terwijl MTX op lange termijn de reuma te lijf gaat.

Omdat de reumatoloog regelmatig uw bloed controleert op bijwerkingen, is de combinatie van MTX met ontstekingsremmende pijnstillers zo veilig mogelijk. Het is wel belangrijk dat de behandelend arts weet welke pijnstillers u gebruikt: dus ook de vrij verkrijgbare pijnstillers in supermarkt, apotheek en drogist.

Vaccinaties

Er zijn geen gegevens beschikbaar over de gevolgen van vaccinatie bij patiënten die behandeld worden met MTX. Levende vaccins mogen niet in combinatie met MTX worden gegeven.

Er zijn geen gegevens bekend over de gelijktijdige toediening van MTX en een griepvaccin. Het griepvaccin is geen levend vaccin. Overleg hierover met uw behandelend reumatoloog en/of de GGD.

MTX en zwangerschap

Belangrijk voor vrouwen én mannen: MTX kan van invloed zijn op de productie van eicellen en zaadcellen. Bij gebruik van MTX tijdens de zwangerschap bestaat de kans op een miskraam en aangeboren afwijkingen. Vrouwen mogen **niet** zwanger worden tijdens het gebruik van MTX.

Mannen mogen geen zwangerschap verwekken. Gebruik daarom tijdens de behandeling goede, betrouwbare anticonceptie. Na het stoppen van de medicatie gebruikt u deze anticonceptie nog minstens 4 maanden.

Wilt u zwanger worden, overleg dan eerst met uw arts. Bij gebruik van MTX mag ook geen borstvoeding worden gegeven.

Wat te doen bij operaties

Bij een operatieve ingreep is overleg met uw behandelend reumatoloog raadzaam. Meestal mag MTX gebruikt worden, wel is het raadzaam voor en na de operatie het bloed te laten controleren.

Vragen

Als u nog vragen heeft, neem dan contact op met uw reumatoloog:

Tijdens kantooruren:

Poli Reumatologie:

telefoon: 0495 - 57 24 90

Buiten kantooruren en in het weekend: de huisartsenpost. De huisarts kan contact opnemen met de dienstdoende reumatoloog.

R323.01

2018-07

1177883

